

Table with subscription rates: Megjelen: hetenkint egyszer, csütörtökön. Előfizetési feltételek: Egész évre 6 ft. Félévre 3 ft. Negyed évre 1 ft. 50 kr.

Nagy-Beeskerek, decz. 11-én.

Alig fordult meg még egy igazságosabb és méltányosabb törvényjavaslat a tisztelt ház asztalán mint a „védelmi adó”, melyet csak az imént szavazott meg a képviselő ház, és melyben még is tudott a szörszálhasogató ellenzék annyi gáncsolni valót találni, hogy elfogadását megtagadta.

A törvényjavaslat röviden összefoglalva azt követeli, hogy azon egyének, kik a honvédelmi törvény értelmében a katonai kötelezettség alól bár mi ok miatt megszabadulnak, évenként bizonyos összeget fizessenek az állam pénztárába. Mely összeg évenként a legszegényebb munkás embernél 3, a legvagyonosabbnál pedig 100 forintban van megállapítva.

Ez az adó nem különben nem új. Európa nyugoti — tehát legmiveltebb — államaiban az állandó katonaság tartásával majdnem egyidejűleg lett szokássá, később törvényi a katonaságtól megválthatóság. Eleintén másokat fogadtak fel maguk helyett a szabadulni igyekezők oly összegért, melyért helyettes kaphattak, később a váltásdíj bizonyos összegben állapított meg.

Hazánkban a francia háború után midőn a köteleli fogdosást a rendes sorozás váltotta fel, szintén szokásba jött a helyettes állítás. Mely állítási díjjal az állam egyszer mindenkorra fizetendő 300 pengő forintban állapított meg. Ez azonban később 500 — az ötvenes évek végén pedig 1800 — forintra emeltetett. Ez összeg maradt meg egész az általános védkötelezettség törvényének életbe léptetéséig.

Miután ezen törvény értelmében minden épkezláb honpolgár katonai kötelez, és a mennyiben a közös hadsereghez be nem soroztatik, a honvédségnél tartozik katonaságszolgálati idejét leszolgálni; a hadkötelezettség alól magát senkinek megváltni nem lehet.

Az államnak azonban az általános katonai kötelezettséggel nem lehet célja sem öregeket és gyámoltalan özvegyeket koldúshatra juttatni, sem gazdálanná lett birtokokat tönkre menni engedni; ennél fogva a honvédelmi törvény a katonaságtól megválthatóság alól a honvédségnek meg kell adnia a kötelezettséget.

lönböző testi hibákban szenvedők kivül számos ép és erőteljes fiatal embereket ment fel évenként a hadkötelezettség alól. Ezek mondhatni csak a véletlennek köszönhetik, hogy egy terhes és hosszú időre szülő kötelezettségtől megmenekülnek.

Alig lehet tehát valami igazságosabb és méltányosabb törvény mint az, mely elrendeli, hogy az így megmenekülő évenként valami csekély díjt fizessenek a rokkant katonák és a mozgósítottak családjainak segélyezésére. Ezen díjat mindenkire vagyonához képest szabják ki adója után. Mert természetes, hogy egy oly szegény ember, ki két kézi munkájával keresi meg magának a gyámoltalan öreg anyjának a mindennapi kenyeret, nem fizethet annyit, mint a gazdag tőkepénzes vagy földbirtokos.

Viszont igazságtalanság lenne egy gazdag urtól, ki évenként ezeket takarít ezekre, hogy évenként csak 3 ft hadmentességi díj fizessen.

Némely sajtóságos észjárásu honatya ugyan úgy okoskodik, hogy a 3 ft évi díj nagyon sok. A 100 ft pedig a gazdagoknak nagyon kevés. Amazt teljesen el kellene engedni, emezt pedig a végtelenségig fokozni.

Tekintsük csak végig higgadtan ezt az okoskodást, hogy valjon komolyan beszélt-e az igen tisztelt képviselő úr, vagy csak mókázott?

Ha valaki a katonaságnál azt kérdezné: „kinek van kedve haza menni két hétre három forint taksa mellett?” Bizony-bizony üres maradna minden kasszája, ugy haza takarodna az egész legénység. Ki is keresné két kézi munkájával azt a három forintot mindenki, meg is élne, sőt a két hét leteltével még vinne is magával valamennyi néhány garast vissza. — Itt mármint az olyan egyén, a ki nem két hétre, de tizenkét hosszú évre szabadul meg a katonaságtól, nem könnyebben fizetheti-e meg évenként azt a három forintot? Még télvi idején is megkeresi 4—5 nap alatt; nyáron pedig 2 napszám is többet tesz ki, főleg aratáskor. Ez tehát oly csekély összeg, melyet még beteges ember is könnyen megkereshet. Pedig a bete-

gesek, nyomorultak semmi váltásdíj sem kötelesek fizetni.

Még nagyobb meggondolatlanság volt azt indítványozni, hogy vagyonosoknál ezen hadmentességi díj végtelenül fokoztassék. Hiszen akkor a vagyonos embereket egyes hosszú évekig, ha t. i. ilyenek jutnának véletlenségül az illető magas hivatalba, teljesen tönkre tehetnék. A törvénynek tehát mindenkor kötelezése a korlátokat úgy lefelé, mint fölfelé pontosan kijelölni. Ennél fogva mi úgy mint meg van alkotva teljes szívből üdvözljük e törvényt, mint korszerűt és mint mindennek fölött igazságságos.

Nagy-Beeskerek, 1879. évi decz. 11-én. — A földmivés-, ipar- és kereskedelmiügyi miniszter a következő körrendeletet bocsátotta ki:

Valamennyi törvényhatóságnak. A phyloxera a pancsovai határban történő tohalmos fejlődése, mely szerint az ottani szőlőkől már mint egy 700 kat. hold van megtámadva, de ezen szőlőtermeinket nagy veszéllyel fenyegető rovarnak az ország más részeiben is, különösen a borászattal oly fontos Érmellékben is konstans fellelése, hol is már mintegy 26 hold, — nemkülönben a kassai, nagykárolyi, szathmár-németi szőlőkbeni jelentkező, hol kisebb-nagyobb területek vannak infestálva, — szükségessé teszi, hogy ezen az ország összes szőlőművelésére nézve kiszámíthatatlan károkkal járó baj tovább terjedésének megállítására érdekében a legerélyesebb intézkedések tetessenek.

Tekintettel különösen azon körülményekre, hogy az Érmelléken és Kassa város határában a phyloxera oly mintaszerűleg kezdett szőlőtelepeken találtatni, a honnan évente az ország legkülönbözőbb vidékeire vitettek ezer és ezer száma nem csak szőlőveszték, de sőt gyökerecskék is, mely körülményből kifolyólag igen valószínű, hogy az országnak még más vidékein is lesznek több-kévesebb megtámadott területek — ez oknál fogva első sorban szükséges, hogy a szőlővesztő forgalom lehetőleg korlátoztassék; miért is — az ez irányban meghatalozott szakférfiak egyhangulag adott javaslata alapján ezennel a következőket rendelem:

- 1. Jelen rendeletet vételétől kezdve egy a síma, mint a gyökerecskék szállítását, illetőleg az ezen czikkkel való szabad kereskedés esakis az illető község határában lesz korlátoztalan, egyik községből tehát a másikba szőlővesztő hatóság engedély nélkül szállítani ezennel a legszigorúbban megtiltatik.
- 2. Egyik község határából bármily közel vagy távol eső más község határába esakis a törvényhatóságtól, — egyik megyéből azonban a másikba esakis a vezetés alatt földmivés-, ipar- és kereskedelmi miniszterintézményt nyert engedély alapján szabad szőlővesztőt szállítani. Ennél fogva azon szőlőtelep-tulajdonos, a ki szőlőjéből akár síma, akár gyökerecskészeket tovább szállítani kíván, köteles ezen miniszterint-

hoz folyamodni, a honnan is telepe — az ő költségén — egészség-rendőrileg megvizsgáltatván, szállítási engedélyt nyerhet.

3. A phyloxera-lepetnek talált szőlőterület a törvényhatóság által minden további rendelet bevaras nélkül, az innen nyerendő további utasításig azonnal zár alá helyezendő és onnan mindennemű gyökerecske vagy gyökerecskés szőlő, nemkülönben mindennemű fa-és cserjeültetvény kivétel teljesen megtiltandó.

Nem szükséges a törvényhatóság előtt bővebben indokolnom, hogy e téren fölmerülhet mulasztás vagy gondatlanság egy a megye területén létező szőlőterületek, mint később az ország összes szőlőművelésére nézve mily kiszámíthatatlan károkat vonhat maga után, annyival inkább rendlem és követelem tehát, hogy a törvényhatóság nem csak gondoskodni fog, miszerint e rendeletet, a veszély nagyságára való komoly figyelemmel, a vesztő lakosság tudomására jusson, hanem a legerélyesebben oda is fog hatni, hogy e rendeletet értelmében való intézkedések a legszigorúbban föganatosítsanak.

Kelt Budapestben, 1879. évi október 21-én. B. Kemény m. k.

A nagy-szent-miklósi földmivés-iskola.

(Vége) Ezekből kitűnik, hogy a nagy-szent-miklósi földmivés iskola különféle rendszereknek keverékéből áll, arra hogy értelmes gazdaságteket képezzen, nem alkalmas, mert erre nézve kevés előismeret van a felvételtel köze s hiányoznak azon tényezők, mely egy ilyen intézethez szükségesek; arra, hogy értelmes kisbirtokosok kerüljenek ki belőle pedig nem alkalmas, mert az alapítvány szerint szegényebb sorsu ifjak felvételére van szánva és kisbirtokosok, vagyis értelmesebb földművelők képzésére a tantervben nagyon sok az elméleti tantárgy; de a tanoncok is igen ifjan vételnek fel, mert arra, hogy sajátkezüleg dolgozhassanak 17 évnél fiatalabbnak nem volna szabad felvételniök, e mellett a nagy-szent-miklósi földmivés iskola egyúttal elemi iskola is, mert azok részére, kik semmiméző előképzettséggel nem bírnak, — egy előkészítő tanfolyam is létezik ott, a mi tekintve azt, hogy csak egy tanár van alkalmazva, minden esetre igen terhes és a tulajdonképeni gazdasági oktatásra csak bönítőleg hathat.

Ha tehát az intézet még is fenn áll, de sőt némi sikert is fel tud mutatni, a mennyiben onnét már néhány értelmes gazda kiképzült s a magyar ajku tanoncok, kik midőn az intézetbe beléptek egy szót sem tudtak magyarul — ott a magyar nyelvet elsajátították, ez egyedül az ott alkalmazott jeles képzettségű igazgató tanár buzgalmanak, önfeláldozó fáradozásának köszönhető.

Miután azon igénytelen nézeteknek adtam kifejezést, hogy az intézet jelenlegi állapota és szervezete mellett a czélnak meg nem felel, bátor leszek azon szerény véleményemet megváltoztatni nem állott hatalmunkban; de végpillanatokban elismeré Arthur azt is, hogy vétkezett, midőn atja akaratainak ellenszegült. Isten áldja meg őt! — ezek az ő saját szavai — ne tudja meg atyám soha, minő inségen mentem keresztül. Ezzel elfordítá arcát s kimult az urban. . . Oh én boldogtalan! — De most add vissza gyermekemet jó uram; kedvedért embergyűlölvő teszem őt s kiírtom gyermeki szíveből apja emléket. . . Dorát pedig fogadd ismét atyai kegyedbe és maradjon minden úgy, mint volt ezelőtt.

Mari beszédét több percig tartó mély csend követé. Végre erőt vevének Vilmos szívében a szelidebb érzések — keservesen zokogni kezdett. . . „En vagyok a bűnös, szólalt meg az öreg, zokogástól alig hallható hangon — én öltem meg fiamat — én taszítottam kora sírjába; de szerettem, nagyon szerettem őt — kedves fiám! . . . Isten bocsássa meg bűnömöt! vétkeztem, súlyosan vétkeztem! — Öleljétek meg atyátoát, drága gyermekeim!”

Mély szánalom hatotta meg a nők szívét s könyek között ősz atyjok nyakába borultak. — Vilmos szeretete százaszoroson visszatért s gyakran órákig elzokogott Arthur gyermeke fölött — mintegy engesztelni akarván Arthur szellemét.

Ezen esemény után, boldog családi kört képezve, mindnyájan együtt maradtak. — Évek múltával Mari más élettársához ment nőül; egy jómódu becsületes iparos nevévé lön. — Dóra azonban hajadon maradt, s mint szükölködők gyámola, az inségben tengő árvak és özvegyek jöttévé neműje, általánosan tisztelve és szeretelve, késő agkorában végző áldásdús életét.

TÁRGYA.

Arthur és Dóra.

Beszély. Irta Létmányi Nándor. (Vége.)

Más napra kelve ismét megjelent kicsiny védenccével a domb mellett Dóra. Különféle színű réti virágokból kis koszorút kötött s a gyermek kalapjára tűzte azt; tetszetősebbé akarván tenni a különben is kedves gyermeket nagybátyja szemében. Alig végzé munkáját, midőn véletlenül előbukkan Vilmos s észre véve unoka leányát, a domb felé tartott.

„Nos, hát hol voltunk tegnap? kité és gyermek? mit keresel te itt?” kérdezősködik szigorú hangon Vilmos.

„Ez — ez Arthur gyermeke!” rebegé alig hallhatóan Dóra.

„Nem megtiltám neked, hát elfeledtél, hogy —”

„Tégy velem mit akarsz, atyám,” szólott közben elhatározottan Dóra, „de vedd magadhoz a kisdédet, s add réd áldását, mert ez a te unokád, boldogult fiadnak, Arthurnak árván maradt gyermeke!”

sírás lassankint elhangzott a léghen, s Dóra elhagyatva látta magát e széles nagy világon. . . . Fejét bánattaljesen mellé csuggszlve, elmerengett elele múltján. Képzeteleiben felüttek boldog gyermek évei; látta a szerető gondos anyát házi körében sürgölődvé, majd hallani vélte tündér meséit; érzé homlokán az édes anyai csókot. . . . Majd ismét visszaemlékezett serdülő korában a vele egy időben Arthurral üzött gyermek-játékokra, később azon édesen fájó érzésre, melyet Arthur irányában táplált. Minden, mit eddig látott, érzett és láptál, feltárult e perczen lelke előtt; átértette múltja keserveit, de nem titkolhatá el, hogy voltak örömpercei is. . . . és most itt állott elhagyatva, mint lezajlott vihar után a tengeren tévedező hajó: árboz és kormányrud nélkül. Könyei nyak cseppében hullottak le arcán, s megvedesíték a kezei közt tartott virágkoszorút. Már az utolsó napsugár is elhagyá a földet s az ég milliárd csillagai világoslatlanul lövellék hideg fényöket a néma fájdalomba merült boldogtalan teremtményre.

Merengéseiből fölocsudva, Dóra lassu léptekkel távozott e helyről, miglen Mari kunyhójának küszöbén megállapodék. Mari megpillantván érkező rokonát s látva, hogy nem hozza vissza gyermekét — hálafohászt rebegett az éghöz, hogy nem hagyá el őt özvegyiségben; Dóra azonban halk hangon így szólott Marihoz: „Nagybátyám magához fogadá gyermekedet, — de enged meg, Mari, hogy egy fedél alatt lakhassak és dolgozzak most veléd: ő azt mondá, hogy nem akar többé látni engem.”

Mari elhalványodott. „Ez nem fog megtörténni! — mondá elkeseredett hangon a szegény anya — nem engedhetem, hogy te is osztozzál inségemben! — nem, ő ne bírja gyermekemet, mert szivtelenségre, kegyetlenségre fogja oklálni s elfeledteti vele anyját.

Mindketten elmegyünk hozzá, Dóra; én vissza követelem és haza hozom fiamat s kikönyörögöm tőle, hogy fogadjon ismét házába téged, — ha nem akar többé visszafogadni, akkor mint testvérek együtt fogunk élni s közös munkásságunk után felvelelndjük Arthur gyermekét; hogy majdan férfikorba lépve gyámoltalan lehessen s öreg napjainkra ápolásunkról gondoskodhassék.” — A szegény nők testvéri szeretettel megölelték egymást megindultak Vilmos lakháza felé, hová az éji homály ellenére, ismert ösvényeken csakhamar el is jutának.

Vilmos szobájának ajtaja épen tárva volt s a nők a sötét folyosóról mindent láthattak, mi oda benn történt. — Ott látta Mari gyermekét, nagyapja térdein ülve, látta, hogy az öreg számtalanszor karjai közé szorítja a kedves fiúcskát, édelegve meg-megveregetli arcát s kicsiny karjait — úgy látszott, hogy gyönyört talált kis unokájában. A gyermek pedig egy arany pecsétes gyűrű után kapkod kezecskéivel, mely Vilmos zseborájáról lecsüngvén, a kandalló tűz fényénél ragyogott. . . . Most beléptek a nők. Midőn a gyermek megpillantá anyját, hangos sikoltással hozzá kívánközék, s Vilmos kénytelen volt őt térdeiről lebozsátani; váratlan vendégei láttára ő maga is fölkel karszékeből.

„Oh atyám! — szólta őt Mari komoly tiszteletteljes hangon — bocsáss meg nekem, hogy így nevezlek, én hozzád még soha sem jövék könyörögni sem magam, sem Arthur, vagy ezen gyermek nevében — de most Dóra miatt léptem át házad küszöbét: kérlek, vedd vissza őt, ő igazán szeret téged. . . . Oh uram, Arthur meghalt! nyugodjanak békében porai! — haldokló perceiben őszinte bevallá, mikép soha sem volt oka megbánni, hogy engem nőül vett, mert soha nem panaszkodám sorsunk mostohasága ellen s békével türtem azt, mit

is kifejteti, hogy mi történjen az intézettel a jövőben.

Ere nézve két út van: vagy fejleszteni az intézetet, vagy pedig azt az oktatási irány megváltoztatásával az alapítványi levelben kijelölt célra 12 ottani szegényebb sorsú gyermek elemi oktatására az alapítványi levelben kijelölt tanterv mellett reducalni.

A második mód visszalépés volna és azért igénytelen nézetemmel a fejlesztés és bővítés mellett volnék; ez felelne meg a jelenlegi korszellemnek, mely a gazdasági szakoktatás ügyének fontosságát méltányolva, annak terjesztését és minél hozzáférhetőbbé tételét igényli.

Az intézetnek fejlesztése kívánatos volna már azon okból is, mert a Maroson innét hasonló intézet még nem létezik és minthogy itt az alap már meg van, ezen intézetet sokkal kevesebb költséggel lehetne bővíteni, mintha egészen újból létesítenék egy földmives iskola; de kívánatos volna már azért is ezen intézetnek fejlesztése, mert sokkal célrányosabb, ha minden megyében van egy vagy több földmives iskola, mintha nagyobb számú tanoncok részére nagyobb területen csak egy állítatik fel; ez utóbbi mód ajánlatosabb a felsőbb gazdasági tanintézetekre nézve, hol a tanoncok és tanszerek költségeinek és nagyobb részüknek kell hogy legyenek, míg ellenben a földmives iskoláknál célszerűbb, ha több-kisebb intézet létesül, mert minden vidéknek meg vannak az ő sajátjai és meg vannak a maga érdekkeire.

A nagy-szont-niklói földmives iskola igénytelen nézetem szerint következőleg volna fejlesztendő:

Az intézet állami kezelés alá volna veendő és nyilvános intézettel emelendő; a tanoncok száma 50-60-ban volna megállapítandó, ehhez képest az épületek ki-bővíthetők volnának s az intézeti 24 hold földterülethez még 60-80 hold földterület volna megszerzendő, mit a szomszédos köz-ségi legelőből bérelt útnan lehetne eszközölni.

Az intézetbe csupán 17 évet betöltött ifjak, kik az elemi iskolák 4 osztályát sikeresen bevégezték s olvasni, írni, számolni jól tudnak, volnának felveendő, ezek tartáspénzt semmit vagy igen keveset fizetnének, természetesen munkájukat szolgálván a tartási költségek recompenzációjára.

A tanterv némi módosítással a mai maradna, a tanidő 3 évben szabhatók meg, tan-erőket alkalmaztatnának egy igazgató tanár, ki a gazdasági tárgyakat előadná és a gazdaságot vezetné és egy segédtanár, ki az elő-készült tanfolyam növendékeit oktatná, a gazdaság vitelében az igazgatónak segédkeznék, a gyakorlati foglalkozásokra felügyelne s a könyveket vezetné, az állattenyésztési és gyógyászati tárgyakat egy rendkívül tanár (az ott levő jeles képzetségű állatorvos) adná elő, továbbá alkalmaztatnák egy ügyes kertész, ki a tanoncokat a kertészkedésre, gyümöl-csészetre, faültetésre, szőlőművelésre és borászatban oktatná, a háziipar tanítására az intézetben kellő gond fordítandó.

Rendszeres költségvetést még nem készíthettem, de hozzávetőleg számítva azt hiszem, hogy az építkezés 6000 frt, a felszerelés 3000 frt, tanszerek, butorzat 2000 frttal ki-telmenék, tehát körülbelül 12000 frt kiadás igényelnek egyszerre a jegyzők bérletére, tanárok fizetésére pedig évente 4000 frt volna szükséges, de a 100 hold föld jövedelme később okszerű gazdálkodás mellett az évi kiadásokat egészen vagy legnagyobb részben fedezné, tehát egy célszerűen berendezett és a megye igényeit kielégítő intézet alig kerülne egyszermindenkora 15-20000 forintjába az államnak.

A községi és körjegyzők társulásához.

Jó ideje már annak, hogy e sorok szer-zője több lelkes és áldozatkész kartárral egyetemben Torontól és a haza összes köz-ségi és körjegyzőit társulásra hívta fel.

Egy életképes, hatalmas egyület akartunk teremteni, célul tűzünk ki ezen társulati mű-ködések nemcsak a jegyzők erkölcsi és anyagi jólétének előmozdítását, hanem azok agykorukban jövőjének biztosítását is, öze-gyeink- és árvaiknak súlyos nyomorának eny-hítését, nemkülönbön a közigazgatás elavult, rozstart gépezetének reformszerű átalakítását.

Ihlett lelkiülettel fogtunk a nagy munká-hoz, folytatván azt gyarló erőnket messzire tuhaladó áldozatkészéggel, lankadatlan ügy-buzgalommal még akkor is, midőn a nagy mű-alapkövnek lerakásakor majdnem áthághatlan akadályokra és hideg közömbösségre akadunk a jegyzők sorában a társulati szellem teljes hiányát észleltük.

És amár a munka kezdetén felmerült akadályok elhárítása örökné java részét igénybe vette, a törekvésünkkel találkozó rideg köz-ömbösség a szent ügy iránt lelkesülő ben-sönket mélyen elkeserítette, kicsiny, de lelkes csoportunk majdnem önfeladózó ügybuz-galommal haladt a megkezdett pályán tovább, míg nem siker és bő eredmény fáradozását követte.

A lelkes szavak felköltötték sokakban a testületi szellem szikráját, erőteljes, vállalt munkára ösztönözték az eddig tétlenül szun-gadozókat. A jegyzők táborában pezsgő élet támadt; mindinkább áthatotta őket is azon tudat, hogy ők a községi élet főtenyezői, az állam közigazgatásának sarkkövei, a társadalomnak olyatán tagjai, kik erőteljes társulati tömörülvének, eléggé erősek arra, hogy elérjék erkölcsi emelkedettségükkel anyagi jólétüket, eddig bizonytalan jövőjüket kivívassák, a

közigazgatás nehézkes és rozstart gépezetének pedig valóban hivatott újítható.

Es alakultak jegyzői együletek, megalakult végre is 1877 a magyarországi községi és körjegyzők központi együlete, melynek alap-szabályai a nagyméltóságú belügyminiszterium által 22367. sz. 1877. megerősítettén, jelenleg 45 megyéről 823 tagot számlál. — Meglett sok nehéz vajadás után azon tényező teremtve, melynek hivatása a községi és körjegyzői kar érdekeit testületileg képviselni, a tagok általános és szakismereteit növelni, a közigaz-gatás javításán a szakértelem jártasságával munkálkodni, a megalakulandó megyei köz-ségi és körjegyzői együleteket esetleg buzdít-tani, tanácsosall elállni és az eddig sokszor legvitalisabb érdekeiket sértett kar öbajainak a kormány és törvényhozás színe előtt ér-vényt szerzeni.

Igaz, hogy ezen eredményben fáradozá-sunknak bő jutalmát vettük, de ezzel a nagy mű csakis alapköve volt letéve. Teljes erőn-kől kell ezt tovább fejlesztenünk.

Ugyanis a központi egyület vezértagjait három évi tapasztalata arról győzte meg, hogy a meglévő alapon, a fentfoglalt felette kedve-ző viszonyok között a kitűzött magaslatos célt elérni, a központi egyület őrögbeni mar csak azért sem lehet, mivel a kimért anyagi viszonyok közt élő jegyzők legtöbbszei a közügynek nem hozhatják azon áldozatot, hogy sajátjukból évenként megtegyék az ut-a-zást a rendes közgyűlésekre.

Ezen együleti törekvéseinket a megsem-misítéssel fenyegető akadályok segíteni kel-lent, mit a központi egyület f. évi közgyűlése azzal vélt eszközölni, hogy II. szám vég-zésével egy, a képviselői rendszer alapjára fektetett módosítványát eddigi alapszabályainak állapított meg, a megyék kormányzatait pedig felkérte, hogy oda hassanak, miszerint a köz-ségi és körjegyzőket, a társadalmi jólét fej-lestésére és a községi élet élénkítésére hi-vatott — fájdalom nem mindenkor az őket joggal megillető méltánylásban részesülő tény-erőket, tekintettel az ügy üdvös céljaira — a társulásra buzdítsák, a központi egyület tö-rekvéseiknek megnyerjék és saját jól felfo-gott érdekek szemmelartása mellett megyei együletekbe való tömörülésre ösztönözzék.

Es megyénk közigazgatási ügyeit annyj éven át dicsően kormányozó alispánunk, nagy-ságos szamos-újvár-némethi Dániel János úr, áthatva lévén a nemes cél magára a közügyekre való fontosságától épen úgy mind a jegyzők erkölcsi és anyagi jólétök fej-lestésének szükségességéről, szokott ügybuz-góságában egyedülre álltál óhajtott élnék és sikerrel kecsesgőte lendülettel adni a jegyzők még mindig nem a kelőli érdeklődéssel pártolt ügyöknek, hogy a szolgabírákat felhívta, mi-szerint a járasuk községi és körjegyzőit egy általuk kitűzendő napon saját maguk, vagy megbízottjait elnökölte által tartandó közgyű-lésre egybehívják, utasítással lévén az iránt, hogy tekintettel a cél üdvös voltára, a mo-dosított alapszabályokat beható tárgyalás alá vegyék, azok 26. §-a értelmében nyilatko-zanak az iránt, hogy a kitűzött célból haj-landók-e a központi együletbe rendes tagokul belépni, végre pedig magának a tisztes kornak legvitalisabb érdekeinek előmozdítása céljából megyei együletbe tömörülnének.

A zombolyai járás szolgabírája, tekin-teses Béli eskba Béni úr, szives volt engem szeretett kartársaim összehívásával megbizni. Midőn én, ki a szorgalom kezdete óta min-denkor tevékenyen részt vettem annak elő-mozdításában, ezen engem igen megtisztelő megbízást elfogadtam, akkor erőmet megha-ladó súlyos feladatnak megoldását vállaltam magamra, lévén oly merész csakis annak biztos reményében, hogy lelkes kartársaim tömeges részvét és erkölcsi támogatásukkal pótolják bennem erőm hiányát. Nem a vérszerp utáni viselkedet, hanem az őnzelen szeretet, melylyel kartársaim iránt viseltetem, vezérel lettemben, lelkesül a munkában. Létesülvén az egyület, szivesen leszek utolsó közmunká-sa.

Felkérem tehát baráti bizalommal szer-egett kartársaimat, Torontól és különösen a zombolyai járás összes községi és körjegyz-őit, nemkülönbön megvizsgázzát jegyzőse-géjüket, hogy 1880-iki évi január hó 12-én Zombolyán vagy személyesen és egyenként, vagy pedig járasónként bizonyos számú meg-bízott kartársak által magukat képviseltetvén, rendes közgyűlésre a kar érdekeit előmozdító irányban tanácskozássra megjelenni szivesked-jenek.

Célszerűnek véltem egyúttal a követ-kező programot is szeretett kartársaim tu-domására juttatni:

Január 11-én, délutáni 4 órakor, ismer-kedési találkozás a zombolyai nagy vendégli-kisebb termében; 5 órakor pedig előleges értekezés a tisztikar és választmány szavazás utján megválasztása iránt.

Január 12-én, reggeli 9 órakor, a kö-vetkező tárgysorozat megoldásával veendő kez-detét a közgyűlés:

1. Korelnök és jegyző megválasztása.
2. Korelnöki beszéd az alakulandó me-gyei községi és körjegyzői egyület tárgyában.
3. A tisztikar és választmányi bizottság megválasztása.
4. Az alakulandó megyei községi és kör-jegyzői egyület alapszabályainak megvitatása és megállapítása. Felette óhajtatandó, hogy a kartársak néhányai, kivált azok, kik tevéle-gesen részt kívánnak venni, az alapszabályok megállapításán mar magukkal hoznának általuk készített alapszabályati pontozatokat, hogy az üdvös eszmecserének a részletes vita alkalmával mentől tágabb tért nyitsunk.
5. A magyarországi központi jegyző-

egylet módosított alapszabályainak 26-ik §-a értelmében az elnökségéhez az együletbe való belépésre vonatkozó nyilatkozat megállapítása.

6. Indítványok.

Rajtunk a sor, jólétünkön lendíteni, öze-vegyeink, árvaik, saját agykorunk helyzetén segíteni, közigazgatásunk újalakításán mun-kálkodni, testületünknek az őt megillető te-kintélyt biztosítani; rajtunk mult, ha legmélt-ányosabb öhajaink, legszebb reményeink meg-semmisülnek.

Hazafiai üdvözléssel
Ostern, 1879. december 8-án.

Mohaupt Mihály,
községi jegyző.

Az iskolákban a napontai tan-órak száma egészésgtani szempontból.*

A németországi közegészésgügyi egyület Drezdában tartott VII. gyűlésen e tárgyat il-letőleg Alexi és Dr. Chalybaus előadók a kö-vetkező véleményt terjesztették elő.

1. Az iskolai kötelezettség a betöltött 6 évtől, a betöltött 14. évig tart. A gymnasiumok és reáliskolákba valamint a felsőbb nő-iskolákba is a felvétel a betöltött 9. év előtt nem történhetik.

2. A heti tanórák számának az elemi is-kolákban (ide számítva az ének, torna és nő-kézimunka órákat is) az alsóbb osztályokban (7-8 év) 22 órat — s a középszályokban (9-10 év) és a felsőbb osztályokban (11-14 év) 30 órat meghaladni nem szabad. S ezen órák-ból az alsóbb osztályokban 16-18, a közép-osztályokban 18, a felsőbb osztályokban 20-22 órának a délelőtre kell esni. Az odahaza vég-zendő iskolai munkára fordítandó idő pedig a közép osztályokban az 1 órat és a felsőbb osz-tályokban az 1 és fél órat meg ne haladja, az alsóbb osztályoknál pedig azokat vagy tel-jesen el kell ejteni, vagy legfeljebb fél órai időt szabad naponta elfoglalni. A vasárnapot odahaza végzendő iskolai munkákkal elfoglalni nem szabad.

3. A felsőbb tanintézetekben (gymnasiumok, reáliskolák és felsőbb nőtanodák) és közepantézetekben, hol már idegen nyelvek is tanítatnak, a kötelező tanórákat mind a délelőtre kell tenni, s azoknak hetenkénti 24 órat meghaladni nem szabad. A technikai tan-tárgyak (íras, rajz, ének, torna, nő-kézimun-kák) a délutáni órákra teendők és legfeljebb heti nyolc órat vegyenek igénybe. Az összes tanóráknak a délelőtre való tételét különösen nagybör városokban ajánlható, hogy a gyer-mekek a kézszeres járástól megkíméltesenek. De a napontai tanórák számának 5 órat meg-haladni akkor sem szabad. Az odahaza vég-zendő iskolai munkákra szánt idő pedig legfeljebb naponta az alsóbb osztályokban (10-12 év) 1/2-1 1/2 órat a középszályok-ban (13-15 év) 1-2 órat s a felső osztá-lyokban (16-18 év) 2-3 órat. A vasárna-pot odahaza végzendő munkákkal elfoglalni itt sem szabad.

4. A tanórák 12 év alul levő gyermekek számára reggel 8 óra előtt és délután 2 óra előtt kezdődhetnek. S minden dél-előtti két egymásután következő tanóra között, az első óra után legalább 5 percznyi, a más-odik és harmadik óra között pedig 15 percznyi üdülési időt kell a gyermekeknek engedni. Délután pedig minden két tanóra között 10 percznyi üdülési idő adandó. S ha a tanidő 5 óráig tart, az első óra után 5, a harmadik óra után 10 és a negyedik tanóra után ismét legalább 5 percznyi üdülési időt kell adni a gyermekeknek.

N.-Beeskerek rendezett tanácsu város építkezési és szépítészeti szabályának tervezete.

(Folytatás.)

28. §. A fölépcsők világosságban legalább 1.2 m. szélesek legyenek, és támaszrudakkal, vagy szabad helyen tartós anyagokból készült legalább is 0.85 m. magas és biztos korlátok-kal ellátandók lesznek, kevésbé széles fölép-csőknek előállítását csak kivételképen az épi-tési bizottság indokolt javaslata folytán enged-tetik meg.

A fölépcsők fokai csak kivételesen on-gedtetnek meg 32 cm-nél keskenyebbre, de soha 16 cm-nél magasabbakra készíttetni. A fölépcsőkül használandó csigalépcsők minden egyes fognak középszélessége 25 cmnyi leg-yen. A fölépcsők minden esetben tüzmen-tesen építendők.

Borpinckébe vezető lépcsők tömör fából készíttendők.

Ha valamely lépcső felső nyílások által lenne megvilágítandó, akkor a kérdéses nyíl-ások váza vasból állítassék elő, és ez min-den oldalon a fölépészen túl kinyúló lépcső-falazatra fektetessék.

Más helyiségeknek felülről megvilágítá-sára alkalmazandó ablaknyílások úgy állítas-sanak elő, hogy az épület födelével tüzveszély-es összeköttetésben ne legyenek.

Nyílt folyósók, melyek az egyedüli, avagy a lakások és fölépcsők közötti rendes össze-köttetést eszközlik, — csak tűzellenes anyag-ból s legalább 1 méternyi szélességben, a zárt folyósók pedig szinte tűzellenes anyagból leg-alább 1.3 mnyi szélességben építendők, s az előbbieket tűzellenes legalább 1 m. magas kor-láttal ellátandók, a zárt folyósók azonban üvegtáblákkal elzárathatnak.

29. §. A kémények építésénél általános

* Az „Egészésgtani Lapok” szakszerűen szerkesz-tett havi folyóirat decemberi számából, ajánlva tanfőriaik figyelmébe. Szerk.

szabályként áll, hogy belső üregüktől minden fennmü 16 cmnyire tavol maradjon, és a leg-közelebbi szomszédos épület felett legalább 1.2 mrel felemelkedjen.

A kémények falazata a padlás burkolatá-tól kezdve felfelé kívülről is bevakolando.

Átmászható kémények négyesegz urben legalább 48 cmnyi terjedelműek legyenek.

Gőz- és mindazon kémények, melyek nagyobb tüzeléseknél szükségesek, a föld-színi padlattól számítandó legalább 30 mnyi magasságra és aként építendők, hogy általuk a szomszédok terhelve ne legyenek. Ily ké-mények csapó-ajtóval vagy tolokával ellá-tandók.

A szoros vagy úgynevezett orosz kémé-nyek építésére nézve a következő feltételek tartandók meg:

1. A szoros kémények kerék idomuak és zárt tüzeléseknél 19 cmnyi átmérőjük legye-nek, nyílt tüzeléseknél több ily kémény, vagy egy, de az említettől nagyobb átmérettel al-kalmazandó.

2. Minden fűtési csoportozat rendszerint minden emeletben külön kéménnyel láttassék el. Különféle emeletet fűstcsöveinek egymás-sali összeköttetése tilos.

3. A szoros kémények belső színe minél simább legyen.

4. A szoros kémények, a mennyeiben ferde irányban tervezetnek, hajlásuk a vízirányos vonal felé 60 fokon alul ne legyen.

Ha ily ferde kémények a tető alatti tér-ben építetnek, akkor a ferdén álló rész a kö-zépfaltól kezdve alafalazandó.

5. Minden több emeletből álló épületben mindegyik szoros kémény alsó végénél, és az esetben, ha a kémény kuppall láttassék el, felső végénél is, még pedig a padon a korom eltávolítása tekintetéből elegendő nagy és jól bezárható kettős vasajtóval elzárt oldalnyílás-sal láttassék el.

Megengedtetik, hogy a szoros (gömbölyü) kerekded kémények helyett négyesögz alakú, 16-20 cm. belső világosságban építessék, mely azonban a szoros kémények kellekeinek megfelelően.

6. Füstvezető csöveket a házakból az utcára vagy udvarra kivezetni tilos, és ha ily csövek valahol még léteznének, ezek bizo-nyos hatóságilag megállapítandó határidő alatt eltávolítandók lesznek.

Uj épületeknek a boltok, műhelyek vagy raktárak számára, szükség esetében leendő futhetőség végett külön kandallók és kémé-nyek építendők.

30. §. A konyhapadozatok a tűzhely előtt legalább 2 lábnyi szélességben tüzmentes anyagból készíttendők.

31. §. Hol sütőkemenczék a szomszéd határára építetnek, ott a kemence és a szom-széddal határos helyiség zarfala közt legalább 6 hüvelyk üres tér hagyandó.

32. §. A földészegyek a belvárosban tüz-mentes anyaggal befödendők.

A belvárosban jelen szabályrendelet életbe léptétől számítva három év alatt minden nem tüzmentesen befödött földészeg tüzmentessé átalakítandó.

Az egész város területén pedig új épít-kezésnél csak tüzmentes befödés engedé-lyeztetik.

A padlások tüzmentes beburkolása eset-leg a városi tanács által feltétlenül kiköthető.

33. §. A belvárosban minden ház a kül-városban a városi tanács utasításához ké-pest az utca felé féműből készült, vagy más tűz és vízmentes, eléggé széles és kellő lej-téssel bíró, a földészegyellen fekvő ereszc-satornákkal ellátandó.

Hogy az ereszcatorna és a földészegely közti földészegely a hó le ne csusszék, ezen földészegelynek 40 cm. közép szélességűnek kell lennie.

A ereszcatornának megfelelő átmérőju lefolyási csövek alkalmazandók, melyek ha ez nehézséggel nem jár az esővizet az árnyék-szék-csatornába, különben pedig 20 cm. szé-les és 40 cm. mélységű, a kőjára alá fekt-etendő s fódott valyuk által a földalatti udvari vagy utcai csatornába vezetendők.

Az esővizet kikövezett valyúban az ut-czára vezetni csak kivételesen, s oly helyeken szabad, hol utcai közcatornák nem léteznek, s addig, míg ilyenek építetni fognak. A külső városrészekben, mihelyest egy utca kikövez-tetik s járdával ellátatik, az épületek utcai része esővíz-csatornával ellátandók lesznek.

34. §. Nyílt és faoszlopokon nyugvó padlás nélküli fészerek, ha tüzmentes anyag-gal födötnék, beépíthetők; ha azonban a szom-széd házzal vagy ennek falával határosok, ak-kor ily fészerek a szomszéd ház vagy fal felé külön határfallal és tűzfalal ellátandók.

A fakamrák használandó fészerek kö-falazatból és a földel síkjáig erő valasztó fa-lak alkalmazásával építendők.

35. §. A lakások alatti istállók és takar-mányos kamrák behoztatandók.

Az istállók szellőztetése oly szerkezet által történjék, hogy a bűz a lakosztályokba be ne hathasson, s általa a lakók ne terhel-teszenek.

A város belterületén istállókat, a telek-nék az utcára nyílt részében építeni tilos.

(Folytatása következik.)

VIDÉKI LEVELEZÉS.

Novoszellón, 1879. december hó 5-én.

Ismét a telepítvényesekről.

Eme heces lap t. olvasói talán már belo is unnak e tárgyba, figyelemre se fogják méltatni jelen igénytelen pár soraimat. Pedig kár lenne, mert aki szeretett megyénknek jólétét szívén hordja, s minden tekintetben

felvirágzására törekszik, nagyon is érdekelheti ezen ügy.

Hisz csak nem rég olvastuk a „Torontál” lap egyik nemes törekvését tanúsító vezércikkében azon általános panaszát a föld-birtokosoknál, hogy a drágán fizetett mezei munkanapszám emészteli fel némely helyütt az anélkül is csekély jövedelmüket, s az ily munkaerőhiány okozta drágaság miatt, nem a legkecsesetebb jövőnek néznek eleibe.

Ime tehát, hogy igazam van, mindenfelekép oda kell törekednünk, hogy megyénk valamennyi telepítvényesit, ha csak lehetséges megyénkben helyezjük el, s ne engedjük ki, mert csakugyan valószínű a jelenlegi méltóságú miniszterelnök Tisza Kálmánnak — a telepítvényi törvényjavaslat tárgyalása alkalmával mondott azon „bölcös” szavai: hogy „a telepítvényesek szétugrásával majd elérjük még, hogy parlagon heverő tarló földjeinket összetett kezekkel sáthathatunk”, pedig neki is voltak, s vannak ám telepítvényes alattvalói.

Megyénk Novoszellő, Topolya és Nagy-Bikás telepítvényes községei részéről küldöttség jött e napokban mélyen tisztelt főispán urunk Ó Méltóságánál, az 1873. évi t. t. értelmében kincstári birtokra leendő áttelepülésük ügyében.

Méltóságos főispán urunk nevezettek kegyes volt kihallgatni s azon reményteljes szavakkal elbocsájtani, hogy áttelepülésük a párdányi kincstári birtokra, a jövő évben megtörténik.

Ezen magas és nemes intézkedéssel tehát nem tételtnek épen földönfutóvá, mint némelyek hittek, menhelyre akadtak egyrészt, másrészt pedig e megye nem veszíti el ezen nélkülözhetlen factorokat földmivelésünknek.

Pedig kis híja volt, hogy ki nem vándorolnak Szlavoniába. Alig hogy a küldöttség hozza érkezett, egy felhívó levelet vettek Sirosmayer diakovari püspök ő excellenciájától, a melyben felhívja őket Eszék és Brod között fekvő „Vrpolje” uradalmába leendő áttelepülésre.

A becses átirat szerint 2500 katastrális holdra telepíteni szándékozik 30 évre szóló szerződéssel ezen földkomplexusnak $\frac{2}{3}$ -da már szántó, $\frac{1}{3}$ -da kaszáló, és pedig alig hibetű, mily jutányos feltételekkel:

1-ör minden egyes családnak átengedtetik ezen komplexuson kívül 2 hold erdő ingyen azért, hogy fája legyen háza építéséhez, s udvara bekerítéséhez;

2-ör minden bevetelt holdnak csak is $\frac{1}{4}$ termése adandó haszonbér fejében, semmi több.

Hogy most már mi az oka eme „olcsó hús híglenek”, úgy hiszem mondanom se kell, miszerint a mezei munkások ott oly ritkák, mint nálunk a mezei munkás pártolói.

De minthogy a telepítvényesek eddig már eleget élveztek — a különféle garnizurokkal felekesített szerződésekből, inkább itt maradnak, ha ugyan kevés is azon 5 hold — egy család eltartására, de kis idővel úgy hiszem, a magas kincstár meg fog győződni, hogy biz ez kevés ily hangya szorgalmú népnek, majd csak ad még hozzá jutányosb áron is.

Most tehát bezárom soraimat épen menydörgés és villámsapás közepette*) azon biztos öntudattal, hogy a szerencse megszállotta szegényeket valahára, és pedig nem „sült galamb” alakban, mint szokás mondás.

Melyek után maradtam a mélyen tisztelt szerkesztőségnek szolgálja

D. Bodó Sándor,
megyei képviselő.

HETI SZEMLE.

Az orosz czár elleni merénylet képezi országosra a beszéd tárgyát. Nem egész egy év alatt immár a második ez. A múlt évben sataközben löttek a czár; most Moszkvában a vasutat, melyen jönnie kellett, aláaknázták s csak az, hogy a robbanás későn történt, mentette meg a szerencsetlen ségtől. Mondanunk sem kell, hogy minden nemes érzéssel bíró ember elszörnyed az ily merénylettől; nincs abban, semmi nemes, s haszna még siker esetén sem lenne, egyedül következése is oly természetű, mely a zsarnokságnak inkább használ, mint árt. Mert az emberek, kik különben elítélik benne ilyenkor a megsértelt jogot látják s névvelter gerjednek iránta. Nem orvgyilkos, nem földalatti akna a zsarnokság ellen a fegyver; a szivekben lakó, förfiasan, de törvényesen nyilatkozó szabadságszeretet tőri azt meg, s ha az nem elég: van rá példa, hogy nyit harcban győzött az igazság, de törrel, orvmondón soha. Jó azonban megfontolni az ily eseményeket magának Oroszországnak, mely idegen államok biztosságára tör, mikor odahaza az állapotok uralkodnak.

Franciaországban a kamara megkezdte üléseit. Eddig a francia országgyűlés Versaillesban volt, most ülének 1870 óta először ismét Párisban össze a képviselők. Gambetta elnök szép beszédében üdvözölte őket; bekérés és kitartásra s mérsékletre sarkalva a ház tagjait. A kormány helyzete nehéz, mert a különböző árnyalatu köztársasági pártok más-más követelményekkel lépnek föl ellene, de ennek dacára is előreláthatólag sikerül többségre tennie szert s keresztül vinnie terveit, melyek a józan szabadelvűség irányát tartják szem előtt s egyformán távol vannak a szocialista túlzástól s a vaskalaposságtól.

Ausztriában a véderőről szóló törvényt tárgyalja az országgyűlés képviselői.

*) Minálunk ma d. e. 11 órától 12-ig folyóvási dörgött az ég zápor-és kiseréteiben, sőt a villám is lecsapott egy ízben irtózatossá morajjal, azonban szerencsére utjában mi rombolni valót sem talált.

Viselőlháza. Ausztriában megnehezíti e kérdést az, hogy a törvényjavaslat érvényre emelkedéséhez kétharmadrész többségre van szükség. Ugyanis az osztrák alkotmány szerint a törvények két részre oszthatnak, közönséges törvényekre s alaptörvényekre. Ily alaptörvény az alkotmány; azon csak kétharmadrész többséggel változtathatni. De az alkotmány a hadsereg megállapítását évenként a rajhszámra bizza. A törvény pedig erről tíz évre lemond. S így ez is csak két harmadrész többséggel mondható ki. Az osztrák pártok pedig nem úgy állnak, mintha e két harmad többségre kilátás lehetne. A kormánypart ugyan megszavazza, de annak csak pár szónyi többsége van. Az alkotmánypart part szavazatai ahoz köti, hogy a békeleltérrel leszállítsák, amit a kormány, mivel Ausztria hadseregének béke létszáma minden európai állam közt úgy is legkisebb, vonakodik elfogadni. Ennélfogva nem tudni, mi lesz e kérdés megoldása. Ed-digél csak az általános vita folyt le s abban sokan beszéltek, de a szavazásnál a kérdés érdemére nézve döntés nem történt, mert majd az egész ház hozzájárult a javaslatához általánosságban s a vitás kérdéstől majd a részleteknél döntenek. Nagy hatást keltett Horstl osztrák honvédelmi miniszter beszéde, ki azt fejtette ki, hogy haderőnk Európa minden államaénál, viszonylag meg Svájc-nál is olcsóbb.

Bulgáriában a nemzetgyűlés meg-buktatta a mérsékelt kormányt s azokat juttatta többségre, kik a Kelet-Rumeliával való egyesülést akarják. A porta ennek alapján aligha török haderőt nem küld Kelet-Rumeliába.

HIRHARANG.

*** Személyi hír.** Hertelendy József ő méltósága, megyénk tevékeny főispánja, hivatalos körülmények miatt elment el hazájából, hivatalos teendői miatt ismét el kellett utazni. Folyó hó 10-én utazott Kikindára s onnét a begaszabályozási ügyben mint kormánybiztos Temesvárra utazik. Hivatalos útjából csakis az unnepekre tér vissza.

*** Dániel Ernő** városunk országgyűlési képviselőjének jól sikerült arcképet hozta a Bécsben megjelent „Handels- und Gewerbeblatt”, kiemelve e helyütt képviselőnk általános képzettségét, s a nemzetgazdaság terén szerzett érdemét. Mi ismerek képviselőnk működését s meg vagyunk győződve, hogy a képviselő háznak egyik legtevékenyebb tagja; azért csak is örvendünk, midőn látjuk az elismerést, melyben őt még az osztrákok is részesítik.

*** Jótékonyezelő táncvigalom.** Mint megbízható korokban értesültünk, jövő hó 10-én Rózsa Béla és Verscsai Gyula urak egy táncvigalmat szándékoznak a Pestvárosihoz címzett fogadó termében rendezni, még pedig a bejövétel felének a kisdődővő intézet, és másik fél jövedelmének a tűzoltó-egylet pénztárai gyarapítására szentelésre mellett. Kívánjuk a nemes czél minél nagyobb eredmények elérését, és van reményünk, hogy a nagyérdemű közönség ezen sokat ígérő táncvigalmat nemzetiesség és rang különbség nélkül melegen pártolni fogják.

*** A nagy-beeskerek egyesült ipartársulat** jövő évi jan. hó 17-én jótékonyezelő táncestélyt rendez, melynek tiszta jövedelme a felállítandó iparos iskola és a tanoncok munkáiból rendezendő versenykiállítás költségeinek fedezésére fog fordíttatni.

*** Szathmáry Ákos,** a helybeli főgym. jeles tanára e hó 3-án megtartotta első nyilvános előadását a villanyosság köréből. Az előadás minden egyes részletben népszerű és tanulságos volt; a t. tanár úr fáradságot nem kimélt, hogy a kísérletek sikeresek legyenek és hogy azokat a laikus is könnyű szerrel megérthesse. Nem foghatjuk el csodálkozásunkat a fölött, hogy a városi közönség, mely fölött ezuttal pálcázni tőri tartózkodunk, oly kevés részvételt volt ezen nemes ügy iránt. A városi urak és hölgyek közül csak 10-en jelentek meg az előadásra, a hallgatóság több része tanárokból s tanulókból állott. A legközelebbi előadás, mely jövő vasárnap d. u. 5 órákor tartatik a hangtan köréből, ismét érdekes kísérletekkel lesz összekötve, a többi közt a hang láthatóságáról fog értekezni a tudós tanár úr. Reméljük, hogy tömegesebb részvételt fogják meghálálni a városnak lakói az önzetlen és költségel járó fáradozást. Jegyek még mindig válthatók a főgym. igazgatóságánál. *)

*** A női estélyek** rendezése körül fáradozók előtt azon cél lebegett, hogy ezen estélyekkel társas életünknek nagyobb lendület adjanak. És ezen törekvésük sikerülne mondható, habár a kitűzött cél iránti érzék — tekintettel intelligenciánk nagy számára — csak kis mérvben nyilatkozott. — Már három ily estélyen élénkültek meg a kaszinó termei, s a résztvevők kedélyes otthonossággal mulattak s derült kedéllyel távoztak el onnan. — A legutóbb lefolyt estélyen a cél jellem teljesen kidomborodott. Változatos programmal kínálkozott szórakozással s követte kiki hajlamát. A nagy teremben Terpsichore mosolygott bájos hiveinek kellemén, a mint Mars fiainak karjain tova lengének; míg a kis termet Erato szelleme lengte át. Nemes versenyre keltek itt a dal szárnyain ifjú dalárdák tagjai, kik a zongora köré sorakozva egy kedves hölgy-gyel élükön oly művelzetet nyújtottak a kis társaságnak, hogy a varázslat még a hármas

*) Kéjük laptársunkat a „Gr-Beeskerek Wochenblatt”-ot, hogy ezen sorokat közölni sziveskedjék.

ajtó-soron is keresztül hatott s a nagy terem-ből többek, kik Eros pajkos nyíla nehéz se-beket ütött, ide menekültek, enyhüest nyeren-dők. — Az estélyen résztvevő hölgyek között voltak főispánunk kedves leányai, Bielek Vilma, Emanuel Alexandra és Olga, a Popovics nővérek, Dienstl tanítónő, Kokicsné, Kerschne, Mesznik Aranka, Kersch Matild, Bakalovichné, Quiriné, Petrovicsné stb.

*** A muzsika czár ellen intézett merényletről** a „Moskovsky Vjedomosti” egy szemtanútól a következő tudósítást közli: A kiadott rendelet szerint a császári vonat éjjel 12 órákor robogott ki a szimferopoli pályaudvából. A 14 kocsi- és 2 gőzmotortól álló máhvonat mar felőrával előbb indított utnak. Szerencsés véletlenségből történt, hogy a császári vonat a máhvonatot utolerte és azt felőrával talvolságra maga mögött hagyta. A máhvonaton 50 személy volt elhelyezve.

*** Humor a siremléken.** A Dunántul egyik naiv ispanján történt meg. — Meghalt a felesége. Szept síremléket állítottatott neki s ravésztette: „Itt nyugszik N. N. ispanné.” Telt az idő s az ispan urból kasznár ur lett. Hogy a sírkő is hirdesse kasznárságot, ravésztette meg (a főnebbi sírirat után): „jelenleg pedig kasznárné.”

*** A postáról.** Alkalomszerűnek tartjuk a postát használó nagy közönségnek tudomására hozni a következőket: Kivonat a postai kézbesítési és fiókilletékek szabályozásából: Azon felek levelezését és postaküldeményeiről szóló értesítvényeket, kik a postahivatal szék-helyén laknak, de fiókat nem tartanak, a postamester cselédje vagy levélhordója által a címzett lakásába fogja küldeni, mely szolgálattal a következő a kézbesítéskor vagy a küldemény átvételkor fizetendő díjak jarnak: a) közönséges és ajánlott levelek, levelezőlapok, sru mustrák, keresztöltésű szalag alatt vagy nyitott borítékban küldött könyvek, röpiratok, hang-jegyek, látogatójegyek, árjegyzékek és efelek-ert, továbbá pósta-utalványokert és az után-vételi összeg befizetése után visszerkezett utánvételi lapok és jegyekert darabonként egy krajczár; — b) kocspostai küldeményekről és utánvételi jegyekről szóló értesítvényekert darabonként két krajczár; — c) kocspostai küldeményeknek hához való kézbesítésért a b) pontban említett két krajczár helyett 3 krajczár. A kézbesítési vagy értesítési díj azon küldeményekről, melyekről átadó-vevény állítatik ki, mindig az átadó vevényben, illetőleg a kézbesítő könyveskében teendő ki. A hirdalbélyeggel bérmentesített hirdalpok vagy folyóiratok, valamint a postahivatalok útján megrendelt hirdalpok és folyóiratok rendszerint hához nem kézbesítettek; a postahivatalok kötelesek ezeket a jelentkező címzettnek vagy küldőtjének ingyen kiszol-gálni. Ha valamely hirdalpolőfizető kívánja, hogy hirdalpa hához hordassék, a postahivatal a következő előre fizetendő díjak szedésére van jogosítva: a) ha a hirdal hetenként legalább négyszer jelenik meg, havonként tíz krajczár; ha pedig a hozzá tartozó külön megjelenő estilap külön kézbesítést kívánatik, havonként húsz krajczár; — b) ha a hirdal hetenként négyszer ritkábban, de legalább egyszer jelenik meg, havonként öt krajczár; — c) és ha nem minden héten jelenik meg, példányon-ként egy krajczár, mely utóbbi illeték azonban csak a kézbesítéskor fizetendő. A kocspostai küldemények után járó két krajczár értesítési díj magánfelekhez szóló minden kocspostai küldemény után jár, mely nem a címzett há-zában kézbesítetik, tehát a fiókutalajosokhoz szóló kocspostai küldemények után is. Ott, hol a kézbesítést a postamester cselédje vagy levelhordója teljesíti, az összes fiók, értesítési, és kézbesítési díjak javára esnek. A hol a kézbesítés azonban a postakincstár költségén történik, a fentemlített díjak a postakincstár javára számolandók el.

*** A katonaság és az uszora.** A közös hadügyminisiterium negyedik szakosztályában Boroviczka lovag főhadbíró kezdeményezése már régebbi idő óta emlékiraton dolgoz-nak az uszora tárgyában. Mielőtt a munka elkészül, adalékképpen az uszora törvényjavas-lathoz megküldik az osztrák és magyar igazság-ügyminisiteriumoknak. A hadbíroság ez emlé-ki-rata hivatalos adatok alapján mutatja ki a pusztításokat, melyeket a penzszora 1866. óta a katonasízlí karban tett. Ugyanez alkalom-ból írják a „Pester Lloyd”-nak Bécsből, hogy Pokorni százados sikkasztási esete, mely oly kinos feltűnést kelt, szintén uszora adósságokra vezethető vissza. Ez a tiszta, a katonai föld-rajzi intézet egyik tagja, kezdetben egy igen csekély adósságot nem tudott a lejárat napján megfizetni. Ekkor neje házassági cautiójának feléves nyugtáját adta zálogba egy katonai körökben nagyon ismert és hírhedt bécsi uszo-rásnak. Ettől kezdve azután veszte volt s fok-ról-fokra súlyed, míg sikkasztása 5000 frita nem nőtt.

*** Regény az életből.** Berlinben nem régen halt meg egy fiatal asszony. — Halálos agyan bevallotta férjének töredezett szavakkal, hogy már egyszer férje volt, habár mint leány ment nőtul hozzá. Beszédéből részleteket nem lehetett megtudni, de halála után iratai közt nyomát találták, hogy előbb egy szenvedélyes játékos katonasízlíhez ment nőtul, ki hamis jál-ték miatt bebörtönözött s a börtönben halt meg. Egy kis leányuk is maradt. A nő ál-szeméremből elhallgatta a dolgot s gyermekét egy nénjének adta. A meghaltot férj nemcsak megbocsátott elhalt nejenek, hanem magához vette a kis leányt s gyermekévé fogadta.

*** A Csányi László huszárja.** A boldogult Bónis Samu beszélt még ez adomát Csányi Lászlóról, kit igen szeretett. Csányinak volt egy öreg luszárja, ki roppant elbizott. Egy ebédnél a vén luszár kibombolt dolmány-nyal szolgált föl. Csányi az ily rendtelenséget nem tűrhette. — Azert megkérte a dolmányt! monda. A huszár kimegy s bejön ismét begom-bolatlan. — Gombolja be kend a dolmányt, kiáltott már ekkor Csányi. A huszár megint kimegy s harmadszor is gombolatlan jő be. De mar ekkor fölpatant Csányi s mergesen rivall a huszárra: Miert nem gombolja be kend a dolmányt? — Azert mert nem lehet! felelt szinten mergesen a huszár. Csányi aztán jót nevetett. Most látta, hogy kihott a huszár a dolmányból.

*** Allapotok a keleten.** A bolgár kor-mány muzulmán alattvalóinak nem akarja meg-engedni, hogy a bolgár katonák fovegükön kereszt helyett féiholdat viseljenek. E miatt mintegy 15,000 muzulmán elhatarozta, hogy meg a sorozas előtt Bulgáriából kivandorol-nak. Egy részük Konstantinápolyban akar le-települni, míg a nagyobb rész s nevezetesen a bolgár tatárok a czart kérték meg, hogy Krim felszigetén adjon nekik helyet. Az orosz kormány allatológ ügy nyilatkozott, hogy tel-jesíti a bolgár muzulmánok kívánatát. — Más-résztől azonban a Bessarabiában lakó roma-nok tömegesen vandorolnak be Romaniába, mert nem tűrhetik a borzasztó kenyeruralmat. A muzsika kormány ugyan elkövet mindent, hogy a kivandorlat megakadályozza, de hiába minden törekvés.

*** Gróf Gyulay Samu,** es. és kir. kamarás és szolgálaton kívüli viszonyban levő altábornagy, örökbe fogadott fiainak magyar nemesi rangra történt emelése alkalmából, s azoknak „mindig szem előtt tartandó buzditásul és példaul arra, hogy a királyhoz és hazájához hu magyar a közérdekeket tehetőséghez kepest szolgálmi igyekeztek”, huszezer forintnyi névértékű osztrák járadék-papírokat tett le a miniszterelnök ur kezéhez, oly rendeltetéssel, hogy ezen összegből tíz darab ezer forintos kötvény a magyar tudományos akademiának, öt darab ezer forintos kötvény az ő felsége a kiralyne védnöksége alatt álló „veres kereszt” orsz. segély-egyletnek, végre öt darab ezer forintos kötvény a magyar irok segély-egyletnek alapítványkép átadassék. Mely nagylelkü s hazafias cselekvény oly hozzáadással hozatik köztudomásra, hogy a szóban levő alapítvány-összegek rendeltetésök helyére eljuttattak. E jelentékeny összeget gróf Gyulay Samuel felhalmozolta, Szilagy Virgil nyújtotta át a miniszterelnöknek. A hazafias szép tett, melylyel a nemes gróf megörökítette nevét a nemzet hálás emlékeiben, önmagát dicséri. Az elismerésből rész illeti Szilagy Virgil urat is, ki, mióta a gróf nagyterjedelmű birtokainak gondozását átvállalta s virágzó állapotba emelte, mindig a leghazafiasabb impul-susok szellemét intezte a gróf ügyei.

*** A katonai tartaléklő beszámít-hatósága iránt a pénzügyi közegek-nél.** A pénzügyminisiter közlelőb körrendeletet bocsátott ki, mely szerint a pénzügyi hatóságok minden végkielégítési vagy nyugdíjazási esetben tartoznak megbülbönetetni, vajjon az 1868: XV. törvényczikk eltelebeltetése előtti avagy utáni idő forog-e kérdés alatt? most az 1868: XV. t.-czikket megelőző időre a pénzügy-minisiterium ügykörére vonatkozó szolgálati szabályok II. r. 133. §-ának határozatai alkalmazandók, — a hivatkozott törvény életbelép-tetése utáni időből származó tartaléklő tekintetében pedig az 1875: LI. t.-cz. 8., 14., 77. és 120. §§-ainak határozatai mérvadók.

IRODALOM.

Uj könyvek. A Franklin-Társulat kiadásában Budapestben, újabban megjelentek: „Olcso könyvtár” szerkesztő Gyulai Pál. 89—92 fuzet. — Tartalmuk: 89. Lord Lytton Bulver Edward. „A jövő nemzedeké.” Regény. Angolból ford. Fay Bela. Ára fuzve 40 kr. — 90. Karr Alfonz. „A normandiai Penelope.” Regény. Francziából ford. Fay Bela. Ára fuzve 50 kr. — 91. Pulszky Ferenc. „Eszmek Magyarország története philosophiaja-hoz.” Ára fuzve 30 kr. — 92. Macaulay T. B. „A papság.” Angolból ford. B. P. Ára fuzve 20 kr.

„Történelmi könyvtár”, a magyar népek és ifjúságnak ajánlva. 63—68 fuzet. Egy-egy fuzetnek ára fuzve 40 kr. — 63. „Erzset angol kiralyne és kora.” Irta Dr. Lazar Gyula. — 64. „Az ozman birodalom fenykora és hanyatlása.” Irta Dr. Lazar Gyula. — 65. „Khina és Japan.” Történelmi es mi-velődési rajz. Irta Dr. Lazar Gyula. — 66. „A népvandorlas története.” Irta Dr. Lazar Gyula. — 67. „II. Lajos és kora.” Irta Aldor Imre. — 68. „IV. Bela és tatárjárás.” Irta Aldor Imre.

Dr. Nyáry Ferencz. „A faiskolake-zelés és gyümölcsfa tenyésztés kézi könyve.” A magyar kisbirtokok számára. Szamos a szöveg közé nyomott fametszetű ábrával. — Ára fuzve 60 kr.

A torontálmezei takaré- és hitelbank 1879. november havi forgalom-kimutatása.

I. Takarékpénztári betételek.

Allása 1879. évi október végével	ft. 461752.—
Betételek november hóban	ft. 210923.85
Összesen	ft. 482844.85
Visszafizetések november hóban	ft. 15407.45
Allása november végével	ft. 467437.40

II. Betéti levelek.

Allása október végével	ft. 13000.—
Betételek november hóban	ft. 5900.—
Allása november végével	ft. 18900.—

